Socialstyrelsen

Agera för säker vård

Enkät om regioners handlingsplaner för patientsäkerhet

Resultatredovisning

Februari 2023

Om resultatredovisningen

- Den här redovisningen innehåller regionernas svar
- Samtliga 21 regioner svarade på enkäten
- Syftet är att snabbt återkoppla resultaten till regioner och kommuner
- Socialstyrelsen kommer i det fortsatta arbetet att analysera resultaten vidare, exempelvis genom kvalitativ analys av fritextsvar
- Nytt för i år är förslag på diskussionsfrågor sist i dokumentet

Socialstyrelsen vill tacka alla som bidragit till informations-insamlingen!

Bakgrund och syfte med enkäten om regioners handlingsplaner för patientsäkerhet

Bakgrund

- Socialstyrelsen ansvarar för samordning av insatser för genomförandet av den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet – *Agera för säker vård*. I uppdraget ingår att följa upp effekten av den nationella handlingsplanen

Syfte

- Att genom årlig uppföljning få en bild av om regioner arbetar med egna regionala handlingsplaner för patientsäkerhet, om regioner arbetar med *Verktyg för stärkt patientsäkerhetsarbete i regioner* samt av hur regioner arbetar med patientsäkerhetsberättelsen
- Ge underlag för det fortsatta nationella arbetet att stödja regionernas systematiska patientsäkerhetsarbete

Länkar

- Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet – Agera för säker vård
- Verktyg för stärkt patientsäkerhet i regioner
- Mall för patientsäkerhetsberättelse

Redovisning av resultat

Sammanfattning av enkätens resultat

- Samtliga regioner svarade på enkäten. 18 regioner har behandlat den nationella handlingsplanen vid möte i regionledningen
- 17 av regionerna har en handlingsplan vilket är en ökning med 6 regioner sedan föregående mätning i december 2021. 3 regioner har beslut om att ta fram en handlingsplan och en region har motsvarande innehåll som en handlingsplan integrerat i sitt ledningssystem
- Beslutet om att ta fram en handlingsplan har fattats på politisk nivå i 55 procent och på högsta tjänstemannanivå i 40 procent av regionerna
- Regionernas handlingsplaner utgår i stor utsträckning från den nationella handlingsplanen, exempelvis avseende innehåll och struktur
- Den nationella handlingsplanen uppges av flera regioner bidra positivt till det systematiska patientsäkerhetsarbetet och till att regionerna säkerställer att vårdgivarna arbetar inom handlingsplanens fem fokusområden. Samtidigt påpekas att den nationella handlingsplanens effekt ännu inte går att utvärdera fullt ut
- Tre av fem regioner använder *Verktyg för stärkt patientsäkerhetsarbete*. Regionerna har använt verktyget för analys av det systematiska patientsäkerhetsarbetet (85 procent), att identifiera aktiviteter för att stärka det systematiska patientsäkerhetsarbetet (85 procent), att prioritera aktiviteter (77 procent) och för att ta fram en regional handlingsplan för patientsäkerhet (62 procent)
- Regionerna uppger att de använder patientsäkerhetsberättelsen i mindre utsträckning för att beskriva uppföljning av åtgärder i det systematiska patientsäkerhetsarbetet
- Patientsäkerhetsberättelsen används enligt regionerna oftast för att informera beslutsfattare och förvaltningsledning, och i mindre utsträckning verksamheter, medarbetare och allmänhet, om hur säker vården är och om patientsäkerhetsarbetet
- Regionerna samarbetar i liten utsträckning med kommunerna i arbetet med handlingsplaner och med verktyget

Återkommande enkätundersökning

- Socialstyrelsen följer årligen utvecklingen av regioners arbete med egna handlingsplaner för ökad patientsäkerhet
- I denna resultatredovisning redovisas för vissa frågor **förändringen sedan föregående mätning**
- Håll utkik efter de orangea pratbubblorna

Kommentar: När förändringen anges med ”%” avses procentenheter

18 av regionerna har behandlat den nationella handlingsplanen vid möte i regionledningen

Har den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet behandlats vid möte i regionledningen?

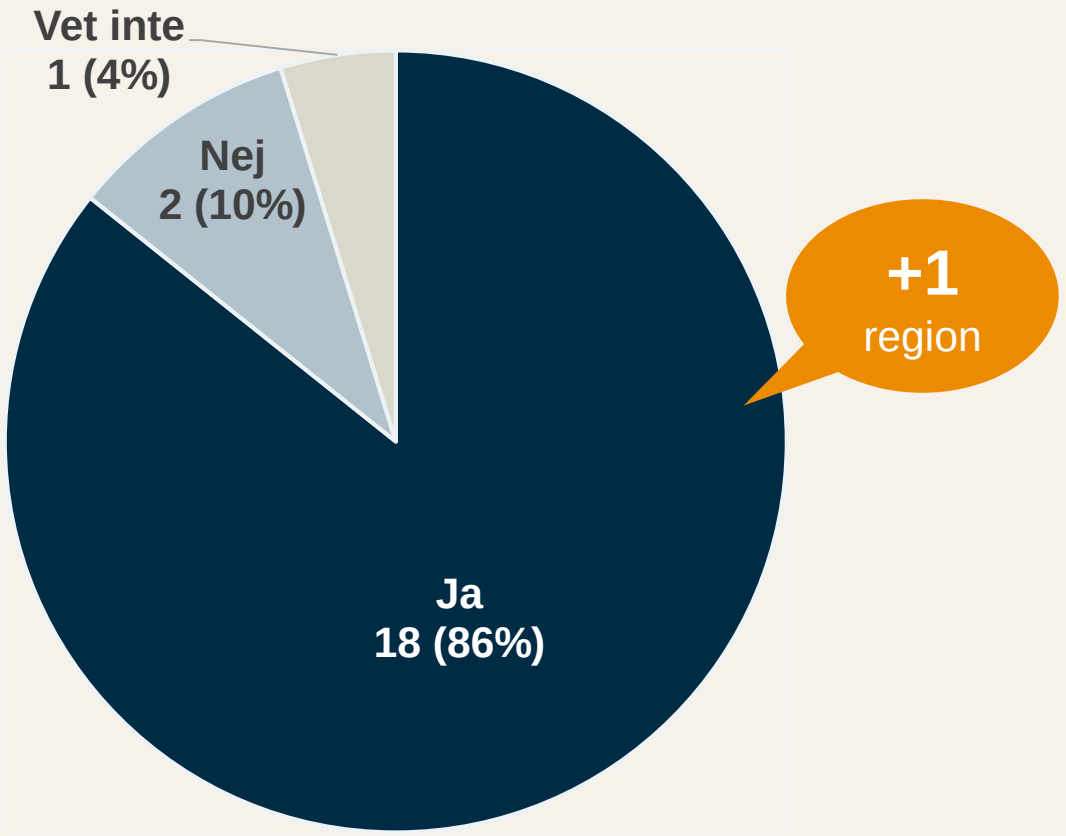

n = 21 regioner

17 regioner har en handlingsplan för patientsäkerhet och ytterligare 3 har beslut att ta fram en

Finns det en regionövergripande handlingsplan för patientsäkerhet för regionens hälso- och sjukvårdsverksamhet?

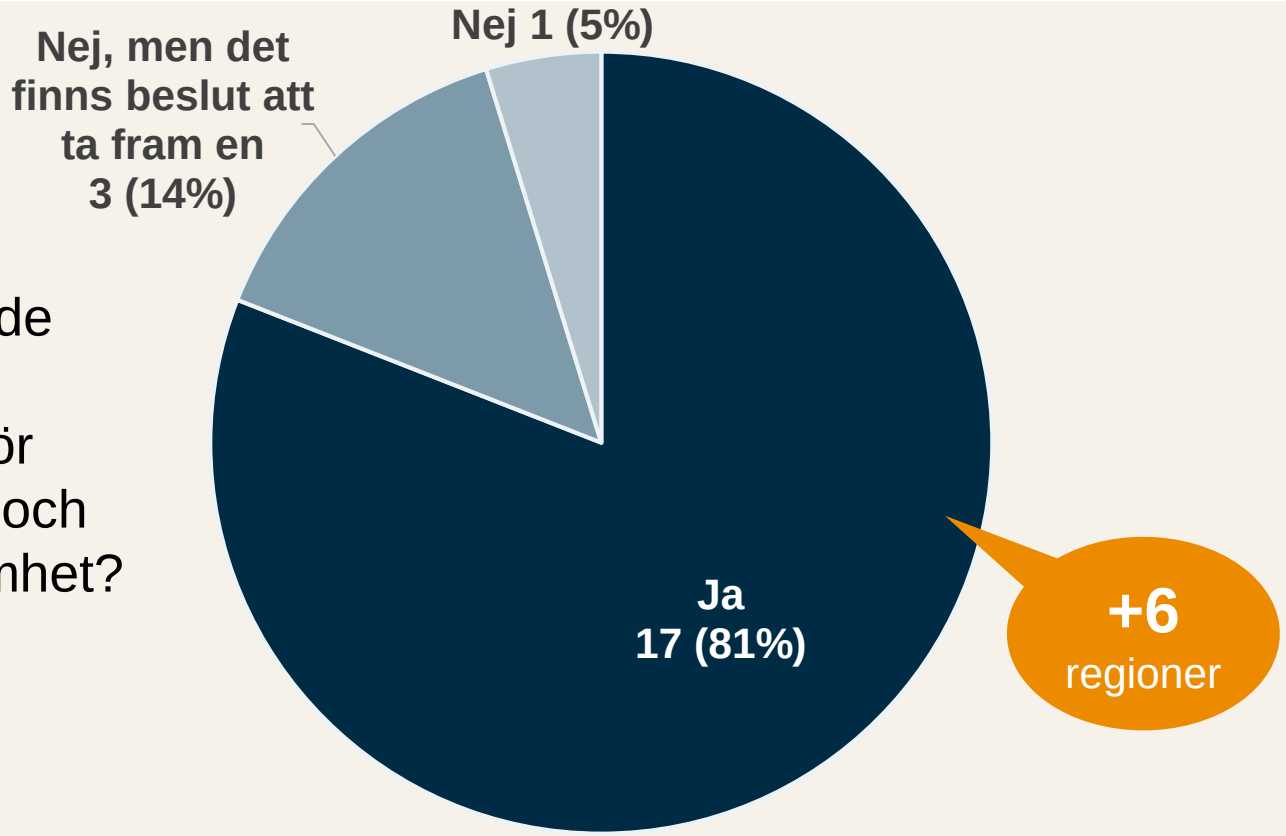

Kommentar för den region som svarat Nej:

Regionen har ingen separat handlingsplan för patientsäkerhet. I regionens övergripande system för ledning och styrning är aktiviteter, mål och resultat för patient-säkerhet integrerade

n = 21 regioner

I fler än hälften av regionerna som har, eller har beslut om att ta fram, en handlingsplan fattades beslutet på politisk nivå

På vilken nivå har beslutet om handlingsplanen fattats?

n = 20 regioner

Regionernas arbete med handlingsplaner för patientsäkerhet

17
Regioner med en handlingsplan

Har regionens handlingsplan tagits fram med utgångspunkt från den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet?

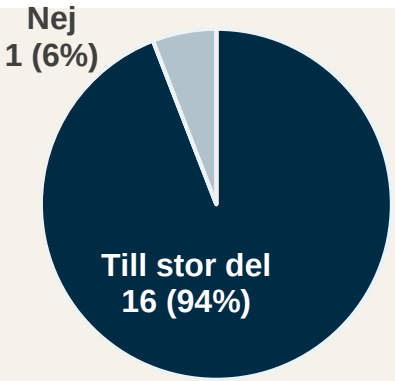

Alla

Har regionen samarbetat med en eller flera kommuner i framtagandet av handlingsplanen?

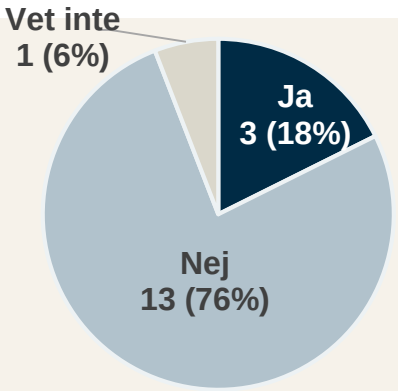

3
Regioner med beslut att ta fram en handlingsplan

Pågår arbete i regionen med att ta fram en handlingsplan för patientsäkerhet?

Ja

Tas denna handlingsplan fram med utgångspunkt från den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet?

1
Region som inte har en separat handlingsplan*

Har regionen något annat styrdokument för patientsäkerhet som motsvarar innehållet i en handlingsplan?

Ja

Har detta styrdokument tagits fram med utgångspunkt från den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet?

* Regionen har ingen separat handlingsplan för patientsäkerhet. I regionens övergripande system för ledning och styrning är aktiviteter, mål och resultat för patientsäkerhet integrerade.

Den nationella handlingsplanen har bidragit till att regionerna säkerställer att vårdgivarna arbetar inom de 5 fokusområdena

Har den nationella handlingsplanen påverkat i vilken utsträckning huvudmannen regionen säkerställer att vårdgivarna...

Fokusområde 1

	*Andel Ja**
• Följer upp och utreder händelser, identifiera bakomliggande orsaker och vidtar adekvata åtgärder?	**62%**
• Använder sig av adekvata metoder för identifiering och mätning av vårdskador eller risk?	**57%**
• Utbildar i mät- och utredningsmetoder?	**48%**
• Efterfrågar och i vården använder patienters och närståendes klagomål och synpunkter?	**71%**
• Minimerar negativa följdeffekter genom att stödja patienter och personal som varit inblandade i händelser?	**52%**

n = 21 regioner

* Regioner som svarat ”Ja, till stor del” och ”Ja, till vissa delar”

Har den nationella handlingsplanen påverkat i vilken utsträckning huvudmannen regionen säkerställer att vårdgivarna...

Fokusområde 2

	*Andel Ja**
• Uppfyller kraven om ledningssystem och bedriver ett systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete?	**67%**
• Kontinuerligt utvecklar, anpassar och tillämpar system, processer och rutiner?	**71%**
• Involverar patienter och närstående i planering och utformning av processer?	**52%**
• Verkar för en god tillgänglighet och kontinuitet?	**48%**
• Är organiserade för samverkan och en sammanhållen vård?	**57%**
• Använder adekvata metoder och verktyg för att identifiera och hantera situationer som kan hota patientsäkerheten?	**71%**
• Inför respektive fasar ut metoder, utrustning och rutiner på ett säkert sätt?	**38%**
• I sin egenkontroll följer tillförlitlighet i processer och system, och följsamhet till regelverk, riktlinjer och rutiner?	**71%**

n = 21 regioner

* Regioner som svarat ”Ja, till stor del” och ”Ja, till vissa delar”

Har den nationella handlingsplanen påverkat i vilken utsträckning huvudmannen regionen säkerställer att vårdgivarna...

Fokusområde 3

	*Andel Ja**
• Har en god säkerhetskultur som genomsyrar alla delar av vården	**81%**
• Har en hög riskmedvetenhet, och förmåga att hantera risker och agerar på alla organisatoriska nivåer	**71%**
• Följer upp och dagligen säkerställer patientsäkerheten på alla nivåer	**62%**
• Säkerställer yrkeskompetens och kunskap om patientsäkerhet genom kompetensutveckling och fortbildning på alla nivåer	**81%**
• Verkar för en god arbetsmiljö och tillämpar en säker bemanning och schemaläggning	**57%**
• Skapar möjlighet för patienter och närstående att aktivt kunna bidra i patientsäkerhetsarbetet	**62%**

n = 21 regioner

* Regioner som svarat ”Ja, till stor del” och ”Ja, till vissa delar”

Har den nationella handlingsplanen påverkat i vilken utsträckning huvudmannen regionen säkerställer att vårdgivarna...

Fokusområde 4

	*Andel Ja**
• Har kompetens och resurser för analys på olika organisatoriska nivåer?	**52%**
• Kontinuerligt använder verktyg och gemensamt utvecklade metoder för att analysera data, trender och mönster?	**67%**
• Använder information från flera olika källor för att analysera och lära av tidigare erfarenheter, såväl positiva som negativa?	**67%**
• Återkopplar resultat och följer upp åtgärder i ett systematiskt arbete för att utveckla kvalitet och patientsäkerhet i organisationen?	**76%**
• Involverar patienter och närstående i analys, lärande, åtgärder och uppföljning?	**52%**

n = 21 regioner

* Regioner som svarat ”Ja, till stor del” och ”Ja, till vissa delar”

Har den nationella handlingsplanen påverkat i vilken utsträckning huvudmannen regionen säkerställer att vårdgivarna...

Fokusområde 5

	*Andel Ja**
• Har strategier för patientsäkerhet som styr och stödjer det lokala arbetet?	**81%**
• Identifierar, kommunicerar och planerar för risker på lång sikt?	**57%**
• Stärker sin beredskap genom träning, simulering och kompetensutveckling?	**52%**
• Bedriver en aktiv omvärldsbevakning?	**67%**
• Analyserar risker och skapar beredskap för störningar i den fysiska miljön, it-miljön och leveranserna av läkemedel och material?	**57%**
• Bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete?	**62%**
• Beaktar långsiktiga konsekvenser för patientsäkerhet i sina planerings- och prioriteringsbeslut?	**62%**

n = 21 regioner

* Regioner som svarat ”Ja, till stor del” och ”Ja, till vissa delar”

Den nationella handlingsplanen uppges av flera regioner bidra positivt till det systematiska patientsäkerhetsarbetet

Exempel på fritextsvar i enkäten

”Generellt är den nationella handlingsplanen ett värdefullt verktyg i regionens patientsäkerhetsarbete. Den fyller en stor funktion för att tydliggöra viktiga områden inom patientsäkerhetsarbetet, bra att hänvisa till och utgå ifrån i det lokala patientsäkerhetsarbetet. Bra att den tydliggör ett bredare perspektiv inom patientsäkerhetsområdet, så att t.ex. både ledningens engagemang, patienters delaktighet och kopplingen till arbetsmiljöområdet framgår.”

”Regionen välkomnar arbetet kring Nationella handlingsplanen och vi använder dess material flitigt i vårt interna arbete mot chefer och medarbetare i vårt patientsäkerhetsarbete”

”Arbetet och underlaget i form av nationella handlingsplanen ser vi positivt på och har stora förväntningar kring att kunna hjälpa oss i dessa frågeställningar.”

Samtidigt påpekas att den nationella handlingsplanens effekt ännu inte går att utvärdera fullt ut

Exempel på fritextsvar i enkäten

”Regionen ser dock att flertalet av de frågeställningar som enkäten lyfter inte går att besvara förrän vi har kommit längre i den regionala handlingsplanen”

”Frågan kommer för tidigt i arbetet. Behov först av att ta fram en regional handlingsplan som ligger till underlag för arbetet av ovanstående frågor - därför besvaras frågan med vet ej - vi måste få en chans först att utvärdera när vi gjort vår regionala handlingsplan”

”Det är svårt att kunna svara på alla påståenden då den regionala planen är förhållandevis ny och ännu inte har följts upp till fullo”

Tre av fem regioner använder *Verktyg för stärkt patientsäkerhetsarbete*

Använder/har regionen använt *Verktyg för stärkt patientsäkerhetsarbete i regioner*?

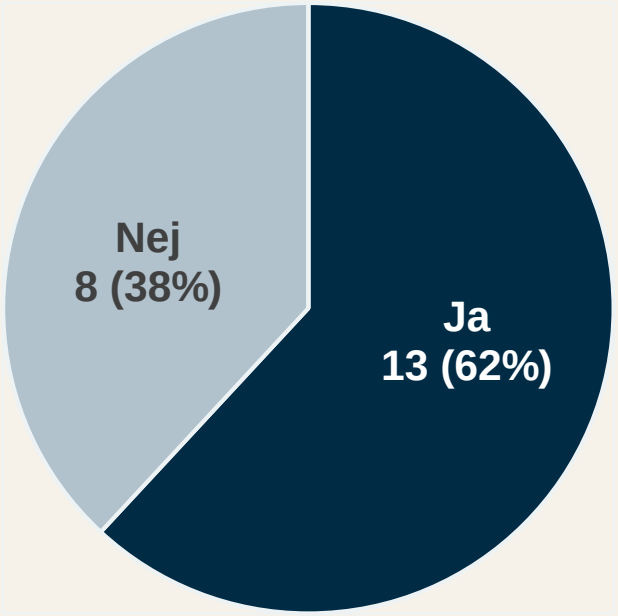

n = 21 regioner

Ja

Hur använder/har regionen använt verktyget?

	Andel Ja
För analys av det systematiska patientsäkerhetsarbetet	**85%**
För att identifiera aktiviteter för att stärka det systematiska patientsäkerhetsarbetet	**85%**
För att prioritera aktiviteter	**77%**
För att ta fram en regional handlingsplan för patientsäkerhet	**62%**
Har regionen samarbetat med en eller flera kommuner i arbetet med verktyget?	**8%**

Regionerna använder patientsäkerhetsberättelsen i minst utsträckning för att beskriva uppföljning av åtgärder

Används regionens patientsäkerhetsberättelse för...

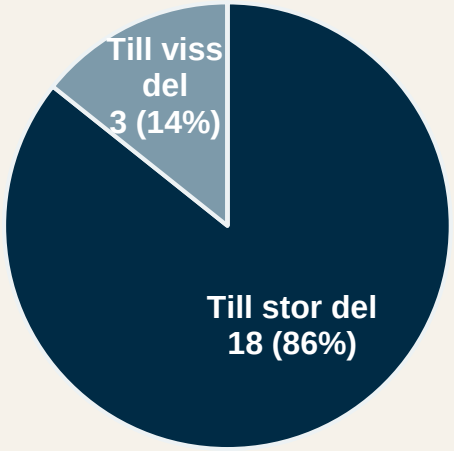

...att beskriva **resultat** inom identifierade områden?

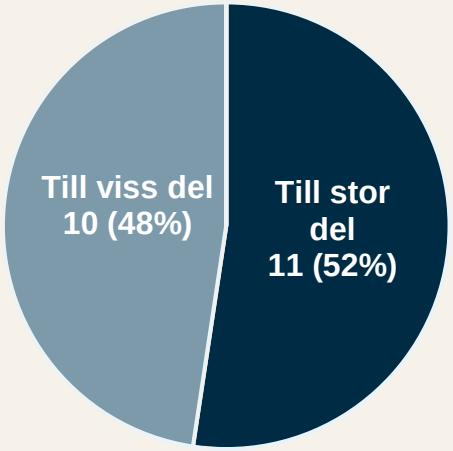

...att beskriva **analys** av resultat?

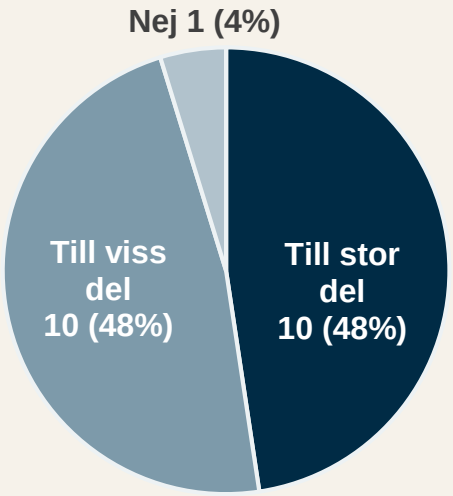

...beskrivning av **åtgärder**?

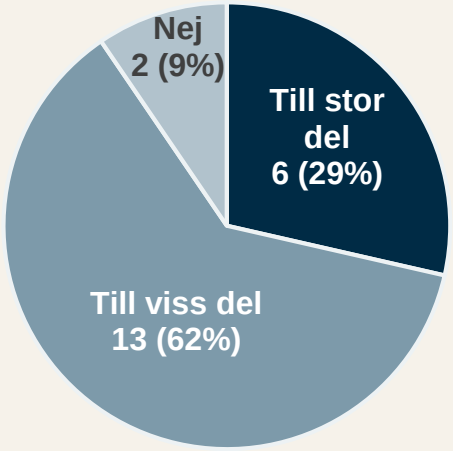

...**uppföljning** av vidtagna åtgärder?

n = 21 regioner

Patientsäkerhetsberättelsen används enligt regionerna oftast för att informera beslutsfattare och förvaltningsledning

Används regionens patientsäkerhetsberättelse för...

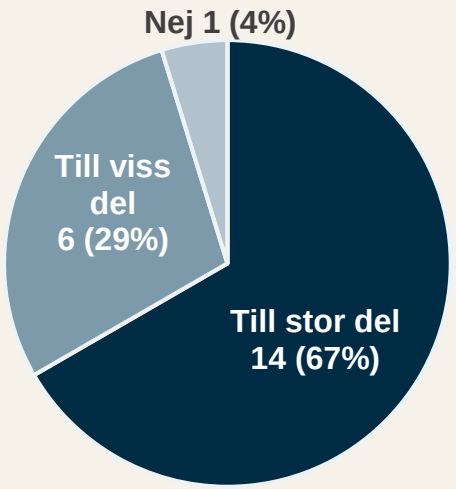

...att informera om hur säker vården är och om patientsäkerhetsarbetet till **beslutsfattare**?

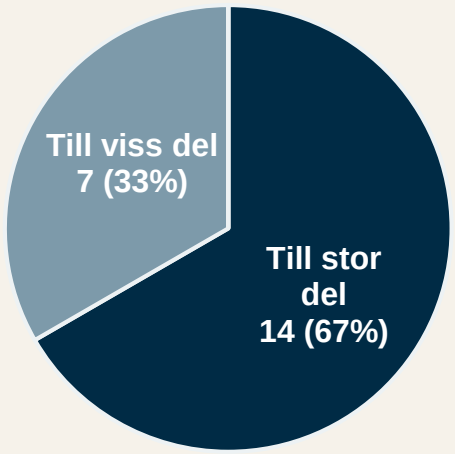

...att informera om hur säker vården är och om patientsäkerhetsarbetet till **förvaltningsledningen**?

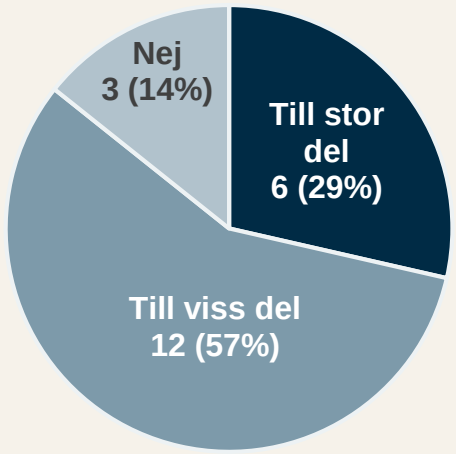

...spridning av resultat och lärdomar till **verksamheter och medarbetare**?

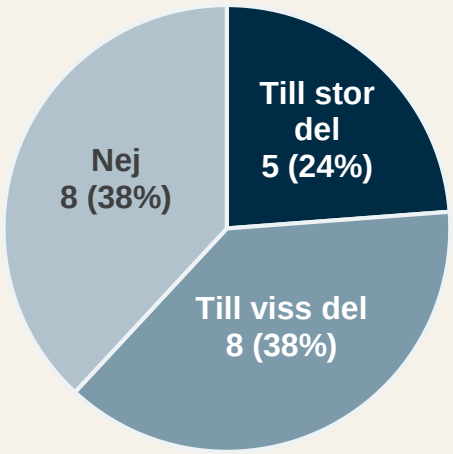

...att informera **allmänheten** om hur säker vården är och om patientsäkerhetsarbetet?

n = 21 regioner

Klicka <u>här</u> för en läsversion av enkäten

Socialstyrelsen

Vid frågor om undersökningen skriv till patientsakerhet@socialstyrelsen.se

Läs mer och ta del av tidigare uppföljningar på Samlat stöd för patientsäkerhet: https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/

Förslag på frågor som kan användas vid diskussion om enkätresultaten

- Hur använder vår region
  - den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet?
  - verktyget för stärkt patientsäkerhetsarbete?
  - patientsäkerhetsberättelsen (och vilka får del av och använder den)?
- Vad skulle behövas för att stärka förutsättningarna för patientsäkerhetsarbetet i vår region?

Ha gärna regionens egna svar på enkäten som utgångspunkt i diskussionen

Genomförande av enkäten

- Enkäten skickades till samtliga regioner i landet, till registrator med vidarebefordran till hälso- och sjukvårdsdirektören
- Motsvarande enkät skickades samtidigt till samtliga kommuner
- Svarstiden var 2022-11-24 t.o.m. 2023-01-10
- Resultatet från enkäten kommer att bland annat redovisas i en delrapport till regeringen och delges SKR och NSG patientsäkerhet inom ramen för samverkan kring handlingsplanen